

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszállítására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, márczius 2.

A pápa beteg.

XIII. Leó pápa születésének 89-ik, koronázásának pedig 21-ik évfordulóján aggasztó hír futotta be a világot a táviró sebes szárnyain. A keresztény világ mély részvétellel és aggodalommal értesült e hírekről arról a fájdalmas tényről, hogy Ő Szentsége súlyos betegen fekszik s állapota — különös tekintettel magas korára — nagyon aggasztó.

Hiszen abban is a Gondviselés jóltevő kezét látja a keresztény világ, hogy a mai nehéz viszonyok között ilyen mély bölcseségű kormányzót adott az egyháznak s öt ily hosszú ideig megtartotta számunkra.

Mikor IX. Pius halála után összeült a conclave és váratlanul gyors elhatározással Pecci Joachim grófot választotta meg Szent Péternek utódjává, a legtöbben aggodalommal eltelve fogadták a hírt, hogy ilyen rendkívüli nehéz viszonyok között egy 68 éves gyenge, beteges embernek kezeibe kerül a kath. egyház kormányzása, akinek, alig lehet hinni, hogy hosszú legyen uralkodása.

És a gondviselő Isten, aki mindenkor kiváló gonddal őrökdi egyházának sorsa felett, őt választotta ki arra, hogy új fényt derítsen általa az egyházra és a pápai trónra.

Közvetlen elődje b. e. IX. Pius halálakor nagy tekintélyű lapok írták, hogy utódja már csak »einfacher Priester« — egyszerű pap lesz. És ez az egyszerű

pap néhány évi működése után olyan befolyást és tekintélyt kölcsönzött a pápai székeknek, amilyennel az századok óta nem bírt. Az egyház kormányzásában és a diplomáciában olyan sikereket ért el, amilyenekkel III. Inceze óta egyik elődje sem dicsekedhetett.

Azok az államok, amelyek trónra léptek a legelleneségesebb indulattal viseltettek a Szentszék iránt, ma a legjobb viszonyban állanak vele. Angol-, Német-, Francia- és Oroszország és Belgium még a diplomáciai összeköttetést is megszakították a Szentszékkel. Ma pedig Belgiumnak katolikus kormánya van, Németországban a kath. centrum dominál, Angolországban vissza lett állítva a hierarchia és a katolikusok visszavették jogaikat s a francia köztársaság és Oroszország a Szentszék támogatását keresi.

Azt, akit országától megfosztott — Európa elnézése mellett — a gyenge lábbon álló Unita Italia, a pápai széket bíróul kéri fel a nagyhatalmasságok, tanácsát és támogatását kéri a koronás uralkodók és bölcs államférfiak.

A hitéletet megerősítette, a tudományokat és művészeteket előmozdította s a társadalom égő sebére gyógyírt nyújtott.

Méltán aggódik azért drága életéért az egész világ. Ma, koronázásának 21-ik évfordulóján kétszeres okuk van a keresztény hívek millióinak, hogy kérjék a Gondviselést XIII. Leó jólétéért.

Tartsd meg Isten Szentatyánkat, Krisztusnak helytartóját!

*

Távirati híreink a következők:

Róma, márczius 2. Jól lehet a pápa betegsége most nem látszik komoly természetűnek, Ledochowski első áldozár-biboros tegnap mégis elment Oreglia püspök-biboroshoz és Mertel első diakonus-biboroshoz, akikkel a pápa halála esetén az apostoli rendelkezések értelmében, átveszi az egyház legfőbb vezetését. (Magy. Táv. Ir.)

Róma, márczius 2. Dél előtt 9 óra 15 perc. A pápa jól töltötte az éjszakát. Miután könnyű levest evett egy kis cognaccal, éjfél körül elaludt. A láz az éj folyamán kissé fokozódott, de azt Lapponi dr. a betegeknek rendesen előforduló jelenségnek mondja. Remélik, hogy az álom legjobban fogja helyreállítani a pápa erejét. Mazzoni dr. ma reggel a Vatikánban ment, hogy a sebet újra bekösse. A látogatás után kiadják a hivatalos orvosi jelentést. (Magy. Táv. Ir.)

Róma, márczius 2. (Saját tud. táv.) Mazzoni dr. kijelentette, hogy a pápa túl van minden veszélyen és még évekig élhet, miután jelen betegsége nem hagy maga után semmi nyomot.

Ma délután az öt meglátogató biborokokkal, kik hogyléte iránt tudakozódtak, több szót váltott.

— Két nap alatt megakarok gyógyulni, — mondá jókedvűen.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A nagy sietségben.

(Manóver-epizód.)

Del Taro után: Idem.

Inkább melankólikusan, semmint vidáman csörömpöltek végig a söröspoharak az improvizált vendégszalonon.

Dragonyos szakaszunknak két napi menetgyakorlata volt. Az éjjel nem elszállásolva (kantonnirozva!), hanem táborban, sátor alatt töltöttük, a mivel két legyet ütött agyon a vezetőség egy csapásra, t. i. menet- és táborozási gyakorlatot egy füst alatt.

Jelenleg a feladat második részének megoldásánál tartottunk: a táborozási gyakorlatnál.

A tisztek jó kedve alaposan meg volt csappanva, mert az őrnagy ur mindennemű kényelemtől eltiltotta őket. Tiszta hadi állapotot akart. Senkinek sem volt szabad semmi élvezeti cikket magával vinnie a helyről, hol állomásoztunk. Mindent személyesen kellett ott a helyszínén felhajtani, ha valamire szükségük volt. Hozzá még a helyiség, a hol táboroztunk, amolyan nyomoruságos fészkek volt. Az a szegényes, kis morva falu, melynek közelében a mi kis katonai gyarmatunk egy éjszakára meglepedett, egyébbel sem szolgálhatott nekünk, mint holmi izetlen vidéki sörrel. Bort egyáltalán nem is árultak.

A tisztek meglehetősen bosszus hangulatban üldögéltek az asztal körül egy csoportban és éppen a rettenetes kotyvalékot fogyasztották, daczára annak, hogy hűvös éjszakai szellő fujdogált. Talán meg is villant egyiknek másiknak agyában a gondolat: »Bárcsak elvinné már az őrdög ezt az őrnagyot aludni, hogy egy kis szemlélt tarthatnék a lovam, leginkább pedig a pakktáskám felett.« De az őrnagy ur még most is ott prézideált a kerek asztalnál és semmi hajlandóságot sem mutatott az indulásra, ámbar éjjel felé járt már az idő.

A fiatalabb bajtársak egyre esendesebbekké, hallgatabbakká lettek. Azt hitték, hogy majd csak »agyonhallgathatják« a divízió-parancsnokot. Ezt azonban egy cseppet sem zavarta a csend és némaság.

— Itt már semmi eszköz sem használ — lehetett az egyik kapitány arcáról leolvasni. — Ezt már mi tudjuk a legjobban. Épen akkor nem mozdul, mikor szeretné az ember! Ma meg éppen nem arról szó sincs! Hiszen példaképet kell nekünk mutatnia arról, hogy miképpen szokás megta tani a táborozás szabályait. Fogadom, hogy tíz pohárral is bevág még abból a komisz sörből s hegyibe még az asztal tetejére is felperdül, a mit persze senkinek sem lehet a tisztek közül utána csinálnia.

Az őrnagy végre mégis csak felállott helyéről s hatalmas testét neki lödítve csakugyan nem várt ügyességgel termett fen az asztal közepén és egy résztvevő tekintetet vetve a már részint szundikáló, részint pedig esodálkozva

bámészködő szubalternus arcokra, így kezdett szónokolni:

— Isten neki, menjünk hát egy kicsit aludni mi is! Mert még eltalálunk késni vele. Maga kadett azonban maradjon s hallgasson ide! Elvárom, hogy rendesen lásson utánna a szolgálatnak, szorgalmasan vizsgáljon meg mindent, különösen pedig a tábort őröknek nézzen jól a szemébe. Ezek a fickók minden huncutságot megengednek maguknak éj idején s azt hiszik, hogy csak mulatságból áll a feladatuk! S azután jó lesz mindenkire tisztességesen »rámordulni« a találkozásnál, hadd tanuljanak felni egy kicsit a legények az ezred legfiatalabb kadettjától. Jó éjszakát.

Miután magamhoz tértem egy kicsit a nagy örömtől, mely keblemet eltöltötte a felett, hogy az őrnagy ur nem kényszerített egyuttal asztalt is ugrani — mert ezt, ha felakasztottak volna sem tudtam volna utánna cselekedni: — a helyemről felkerekedve az abrakoló lovak sorai közt a főrség irányában surrantam tova.

Az ut rövid volt és én ezalatt és afelett tünődtem, hogy miképpen és hogyan is csináljam azt a tisztességes »rámordulást«. Mindössze is pár napja vonultam be ezredemhez, ilyenkor nem lehet tehát mindjárt a kisujjában az embernek az összes tudnivaló.

— Mindenekelőtt vissza kell szereznek azt a régi szigorú tartást és tekintetet, melyet az asztalnál való hosszas ülés és szundikálás folyamán elvesztettél.

Oktattam magamat, jót nyújtóva kint a

A Kossuth-párt válsága.

A Kossuth-párt keddi értekezletén megtörtént kiközösítése Eötvösöknek és az Egyetértésnek, nyilatkozatra bírta az érdekelt feleket.

Az »Egyetértés« nem győz sopánkodni a történeteken, Eötvös Károly pedig ki akar lépni a pártból, mely már megszakitott vele minden összeköttetést.

Kossuth Ferencz a pártkonferencia határozata értelmében megvált az Egyetértés munkatársi tisztától, melyet a következő levélben ad tudtára:

1899. márcz. 1-én. Igen tisztelt szerkesztő ur! A függetlenségi 48-as párt határozata, melyet kedden tartott értekezletében hozott, erkölcsi kötelességemmé teszi, mint a párt elnökének és vezérének, kilépni az »Egyetértés« munkatársai sorából. Őszinte tisztelettel: *Kossuth Ferencz.*

Eötvös Károly lemondó levele a következőleg hangzik:

Budapest, 1899. márcz. 1.

Tisztelt barátom!

Mindaz, ami a pártkör tegnapi értekezletén elenem s az »Egyetértés« ellen vádként felhozott, Te tudod legjobban, valótlán. Te tudod, hogy én veled politikai cikkeid irányára nézve soha egy szót nem váltottam. S biztosítalak arról, s Mezei Ernő, Szatmári Mór s Dienes Márton urak is biztosítanak, hogy én ez urakkal se váltottam fél év óta politikai cikkeik irányára nézve egy szót sem. Más pedig a lapba fél év óta politikai cikket nem írt. S Te, mint pártunk elnöke és vezére négy éven és két hónapon keresztül nem lettél volna a lapnak buzgó és tisztelt munkatársa, ha e lap elvi dolgokban valamit valaha vétett volna a párt ellen. A vádak tehát elfogultság és tájékozatlanság születtei.

A vádak mégis felhangzottak s a jelen voltak többsége azokat valóknak elfogadta.

De én meg nem engedhetem, hogy a 48-as alkotások pártja független lap fölött és színdarv elvű hazafiak meggyőződése fölött cenzurát gyakoroljon.

Meg nem engedhetem, hogy e cenzura az illetők meghallgatása, sőt értesítése nélkül rögtönözve gyakoroltassék.

El nem fogadhatom azt az elvet, hogy politikai eljárásom a nyilvánosság kizárásával pártkör által a nélkül bíraltassék, hogy én arról előzetesen értesítsem. Pártkörünk alapszabályai se engednek meg ezt.

A történetek után a pártkörből tisztelettel kilépek. Maradok független és függetlenségi. Maradok ami voltam: szabadelvű és demokrata. Eliensége minden reakciónak, minden klerikális politikának. Kérlek: vedd ezeket kegyes tudomásul s fel-

hatalmazlak, hogy kilépésemről a pártkört egyszerűen értesítsd.

Hazafias tisztelettel vagyok

igaz hived

Eötvös Károly, s. k.

Az Egyetértés pedig e nyilatkozathoz Eötvöst agyondicsérő megjegyzést fűzött.

Megjegyzi még, hogy a párt minapi kiközösítő határozata magát a pártelnököt is gondolkodóba ejtette az iránt, hogy megmaradjon-e továbbra is pártelnöknek.

Eötvös Károly ezután e lap rendes munkatársa lesz.

A függetlenségi párt és Eötvös.

Budapest, márcz. 2. (Saj. tud. táv.)

A Kossuth-párt ma tartott értekezletén tudomásul vette *Eötvös Károly* képviselő kilépését és *Madarász Józsefet* disztagnál választotta.

A nemzetipárt feloszlása.

A nemzetipárt tegnap tartott országos értekezletén kimondotta feloszlását, — mert elérte célját, melyért éveken át küzdött s mert már a kormány is nemzeti lett, jog, törvény és igazságtisztelő. Két külön faktora pedig, mely egy és ugyanazon nemzeti, ideális elveket hangoztatson s törekedjek megvalósítani, egyáltalában nincs szükség. Így gondolkoznak a vezetők és újabb cselekvésükből ugyanazon nemes intenció sugárzik ki mint ami törekvésüket mindenkor jellemezte, a cél kivitele gyengül, ha többen igyekeznek azt minden egybehangzó működés nélkül megvalósítani.

Ezért kell végbe menni az egyesülésnek, mely a 30 éves magyar közélet reformálását jelzi.

Horánszky Nándornak a miniszterelnök felhívására tett válasza nem más, mint a tegnapi országos értekezlet quintessenciája. A kormányelnök beszéde folyamán egymásután döntögette le ama válaszfalakat, melyek a két pártot egymástól elválasztották. A kormány közjogi, gazdasági elveit követendő kormányzati

szelleme azonosak a nemzeti pártéval. Örömmel hallotta és olvasta ezt a hon minden igaz fia s gondolatok ezikáztak nyomán az emberek agyán át bizonyos ujjászületésről. Magyarország ujjászületése lesz ez a megtisztult fogalmak nyomán a kormányzásról, a jogról, a törvényről, az igazságról, a morálról.

El ne mulassza senki se hozzájárulni az ujjászületés processusához, az se, aki nem óhajtja elveit összefűzni teljesen a kormányéval, az se, aki fentartja magának az ellenőrzés jogát, mert kisiklik alóla az ethikai alap, mely eddig fentartotta.

A nemzetipárt országos értekezletéről tudósítónk a következőket távirja:

A nemzetipárt országos értekezlete.

Budapest, márcz. 1. (Saj. tud. táv.) A nemzetipárt d. u. 5 órakor tartotta értekezletét a *Saskörben*, melyen tekintettel a tárgy nagy fontosságára vidékiek is nagy számmal vettek részt.

A gyűlésen *Szentiványi Árpád* elnökölt.

Horánszky Nándor előterjeszti az értekezlet nagyfontosságú tárgyát. Feloszlatjon-e a nemzeti párt? Vácolja a beállott örvendetes politikai fordulatot s azt hiszi, hogy a jelen kormány mindazon eszméket és törekvéseket képviseli, melyeket a nemzeti párt megalakulása s az idők folyamán zászlajára tűzött s csak természetesnek találja ennél fogva, hogy a párt a kormánnyal együtt tartson a kitűzött célok megvalósításában. Itt tehát a nemzetipárt mint külön párt küldetése be van fejezve s kéri az értekezletet, hogy mondja ki a szabadelvű pártba való belépését.

Többen szólottak ezután az indítványhoz, míg végre azt **egyhangulag elfogadták.**

Nem kevés gondot okozott a párttagoknak Apponyi Albert gróf távolléte és sokan épen azért el is akarták halasztani az értekezletet, ez azonban tekintettel a vidéki tagokra, nem volt lehetséges. A

szabadban és kiegyenesedve. Pelyhedző pár szál bajuszommal is elhittem, hogy hegyesre pödörtem őket s a ködből kibontakozva hirtelen az őrség elé toppantam. Az őrség parancsnoka megteszi jelentését: a legénység rendben, a lovak rendben, a szerszám is rendben, szóval minden kifogástalan rendben. Engem majd az ördög visz el mérgemben.

No majd a falu felé eső kisebb őrsegeknél!

Itt tán csak sikerül rajtacsipnem valami hanyag frátert! Medítálok magamban reménykedve és vigyázva lópozom a legközelebbi őrhelyig. Sehogy sem akar kimenni a fejemből, amit nekem az én sokat tapasztalt őrnagyom mondott:

»Ezek a ficzkók minden huncutságot megengednek maguknak az éjszaka homályában.«

A földreereszkedő sűrű köd is kedvezni látszik a terveimnek. Husz méterről sem lehet egy embert vagy tárgyat felismerni. A puha gyep szintén szövetséges társul szegődik hozzám, mert egészen fel fogja a lépésem zaját.

Czélnél vagyok! Ujra semmi! Itt is minden rendben! Csupán pár tovahuzódó árnyat veszek észre a ködön át.

— Hát az ott micsoda! — mordulok rá végre, reszkelve a belső örömtől az őrség parancsnokára.

— Jelentem alássan ez az az őrség, mely a fővártára megy és a régít felváltja.

Rosszul leplezett szégyenkezéssel húzodom

tovább. Természetes, hogy senki sem alszik, annál kevésbbé követ el mulasztást, hiszen csak pár perczel elöbbsé váltották fel a posztokon az őrsegeket!

Csupán a szolgálat kedvéért járom sorba még a többi órállomást az előbbihez hasonló negatív eredménnyel. Utamat visszafelé a hozzánk beosztott pár társzekernek veszem és épen ezen szekerek mellett haladok el, midőn hirtelen úgy tűnik fel előttem, mintha az egyik fedeles kocsis magasabb lenne a többinél.

Közelebb menve a szekérhez észreveszem, hogy annak fedele nincsen leeresztve, sőt azt egy közibe tett fadarab bizonyos iv alatt kifeszítve tartja. Már épen mőresre akarom tanítani az illető őrseget, midőn még idejében eszembe jut a körülmény, hogy hiszen a tisztek mind itt fekszenek mellettünk köpenyeikbe burkolózva a kemény földön, kiket a láрма feltétlenül felébresztene.

— Csináljon itt rendet! szólok rá egészen halk hangon az őrse. — Miért nincs az a szekérfedél leeresztve?

Hát persze! Ti azt hiszitek, hogy az éj homályában minden huncutságot meg lehet próbálatni; azt gondoljátok, hogy csak mulatni jöttetek ide ugyebár? No hát, itt nagyot csalódik valaki.

— Jelentem alássan tiszthelyettes uram, hogy a szekér már akkor is úgy volt, a mikor engem ideállítottak.

— Persze, hogy úgy! Mert lusták vagyunk! Egyik lustább a másiknál! Azonnal indulj! Azt a fadarabot egy-kettő ki! A fedőt meg le!

De nehogy aztán láрма legyen — tettem hozzá még suttogva — különben mind felvered a tiszturakat.

Nesztelenül csukódik le a kocsifedél. Még pár komoly tanácsesal szolgálók örömmel s azután tovább folytatom bolyongásomat a lovak és emberek alvó sorai között.

Megvirrad. Mintha ember, állat egyaránt örvendezne azon, hogy ennek az élvezetnek épen nem mondható gyakorlatnak vége szakad. Itatnak, abrakolnak, itt-ott csutakolásba fognak pedig a szalma olyan szükösen van a táborban, hogy alig futja a csutakolásra. Nemsokára a nyergelésre, kantározásra kerül a sor. Bizonyos fűre gyorsaság szállja meg a dragonyost ha hazafelé kell ügetni, minnek a következtése, hogy a szakaszok is legalább fél órával korábban állanak utra készen és hadsorokra bontakozva, mint a hogy ezt az őrnagy ur elrendelte.

Az őrnagy ur, mintha egy csep hajlandóságot sem akarna mutatni arra, hogy ezt a szalmalángszerűen fellobbanó nagy buzgalmat helyeseli és tetszéssel fogadja, mert még hírehamva sincs semerre, ámbár a kapitányok az egyes szakaszokat már a legpéldásabb rendbe sorakoztatták, sőt az altisztek is a megszabott két lépésnyi távolban foglalnak helyet a front

gyűlés folyamán érkezett azután a párt vezérének következő szövegű sürgönye:

Veletek voltam, maradok. Belépek.

Apponyi.

A szabadelpártba való beolvadást nem úgy kontemplálják, hogy hasonlólag a diszinezsek visszatéréséhez, együttes aláírással jegyzék alakjában jelentsék be a belépést. Mindenki lépjen a maga nevében külön.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Elnökválasztás a képviselőházban.

A képviselőház ma már felöltötte régi kését. A honatyák már későbbben szállingóztak be a Házban. Az ülés előtt a folyosók nem voltak olyan elevenek és élénkek mint tegnap.

Pedig ma is nagy nap volt. Ma választották meg a képviselőház elnökét és két alelnökét. Az ellenzék a pártközi kompromisszum megkötése alkalmával formálisan belenyugodott ugyan abba, hogy a miniszterelnök hivatalosan fenntartja Perczel Dezső jelöltségét de a maga részéről elhatározta, hogy mindent elkövet Perczel megbuktatása és Szilágyi Dezső megválasztása érdekében.

Mikor valamivel 10 óra után Madarász József korelnök megnyitotta az ülést, a padsorok sűrűen megteltek. Az elhelyezkedés ma is nagy zajjal és nagyon lassan ment végbe. A korelnök erősen kérte képviselőtársait, hogy elnökségének utolsó napjait ne keserítsék meg és legyenek csendben és tartsák meg a rendet. A jegyzőkönyv felolvasása alatt az ellenzéki képviselők nagy megbotránkozással vették észre, hogy a ház közepén levő asztalon a kész szavazó jegyeknek nagy tömege hever. Perczel Dezső felszólal.

Hát éljen a titkos szavazás? — kérdi Bolgár Ferencz haraggal.

Hisz már nem vagyunk a Bánffy aerában — kiáltja Kubik Béla.

Viharos hangulat kavarg a balmezőn, mely sehogyse felel meg a tegnap olyan nagy hanggal hirdett békének.

Szél Kálmán átmege az ellenzékre, hogy csitítsa őket. Horánszkyval beszélget sokáig, aztán visszamegy helyére és az előtte fekvő okmányok tömkelegébe mélyed.

Időközben Nyegre László jegyző végzett a jegyzőkönyv olvasással. Észrevétele nem volt senkinek, de az óriási zajban nem is hallott belőle senki egy szót sem.

megett, a helyett, hogy mint máskor ide-oda járnának a szakasz körül.

Tiszthelyettes! Legyen gondja rá, hogy a train is rendben legyen. Ez is a felügyelet dolga! kiáltja hozzám a kapitányom. (Titokban azonban még hozzá gondolja: Hátha ezzel is figyelmeztetem az őrnagy urat, hogy utrakészek vagyunk s aztán elő buvik!)

En erre átlövogolok a szekeresekhez, mely alkalommal ki vetődik először az utamba, mint őrnagyunk ordinánca, ki lovát kantárszáron vezetve lézeng ide-oda a táborban s azzal a kérdéssel fordul felém, mondjam meg neki, hogy hol találja meg a gazd'urát?

Borzasztó balsejtelem villan át az én szegény tiszthelyettesi agyvelőmön! Ugyanezen perczen veszett lármát és hadonázást hallok a fedeles szekér felől megerősítéseül előbbi sejtlememnek.

Az egyik fedeles szekérben ott áll kiegyenesedve az őrnagy ur jól megtermett, szálas alakja lángborult arczzal, szétzilált kőczos hajjal és összekuszált szürke bajuszával, káromkodva és szitkozódva, mint a jégeső.

— Ki volt az a vakmerő, bitang, aki a szekér fedelét lecsukatta? Talán Ön? Csakugyan Ön? Esett nekem éktelen dühvel őrnagyom, látva, hogy csaknem halottra válv, sápadtan hanyatlok alá a lovamról, a hogy ő mérgesen nekem támad.

Sic fata tulere!

Aztán az elnöki előterjesztések következtek. Az elnök többek között bemutatta Zámory Bélának nemes-ocsai mandátumát.

A hirhedt mandátum nevének említésekor, mely méltán sorakozik az egri és stomfai megbízó levelek mellé, ismét egy kis vihar tört ki a balmezőn, különösen a függetlenségi padsorokon.

Szép mandátum! Gyönyörű mandátum. Ez is még a Bánffy-aerából való! — kiáltották hangos megbotránkozással.

Azután *Münich* Aurél, a haderő-bizottság előadója, lépett az előadói emelvényre, hogy benyujtsa a bizottságban az ujonczosági törvényjavaslatról szóló jelentést. Az obstrukció idejében nagyon várta az ellenzék ezt a jelentést és erős parlamenti ostromra készült ez alkalommal. Most azonban nem volt senkinek se kifogása ellene.

Most tisztelt Ház — jelenti az elnök — következik az elnök választás. A névsort gróf Eszterházy Kálmán jegyző olvassa.

Eszterházy Kálmán fellép az előadói emelvényre és már-már olvasni kezdi a névsort, de a balmezőn ismét kitör a nyugtalanság. Bolgár kérdi az elnököt, hogy hogyan egyezik meg az a titkos szavazás jellegével, hogy a Ház asztalán Perczel Dezső nevével ellátott szavazólapok fekszenek.

Madarász elnök erősen felszólítja a terem közepén álló képviselőket, hogy foglalják el helyeiket. Még Perczel jegyzőt is a helyére küldi. A mi a perczel-féle czédulákat illeti, ezt ő is helytelennek tartja, de hát ez a régi gyakorlat, a melynek megváltoztatására, ő mint ideiglenes elnök, nem érzi magát hivatva.

A Ház most végre megkezdhetette az elnökválasztást. *Eszterházy* jegyző névszerint hívja fel a képviselőket, a kik szavazóczédulákat a szavazó ládába teszik, *Kossuth* Ferencz pedig felelekedik hogy a házszabályokban beszéljen.

— Nem beszélhet, már megkezdődött a szavazás! — kiáltják jobbról.

— Még nem kezdődött meg; a házszabályokhoz mindenkor lehet beszélni, — felelnek vissza balról.

— Bolgár képviselő is a házszabályokhoz kíván szólni, — mondja végre az elnök, a ki ezzel véget vetett a csetepaténak.

Bolgár Ferencz felhívja az elnököt, hogy a házszabályok értelmében őrizze meg a szavazás titkos jellegét, gondoskodjék róla, hogy a képviselők helyeiken maradjanak és ne tőrje, hogy egyetlen képviselő is a közepen legyen.

Dél felé járt már az idő, mikor a szavazással végeztek. Az öreg *Madarász* megnyomta a villamos csengetyűk gombját és a képviselők sűrű csoportban tódultak a folyosóról.

A korelnök nagy hallgatás után az egész Ház feszült érdeklődése közben hirdette ki a következő eredményt:

448 igazolt képviselő közül — elnök nem szavazván — távol volt 129 képviselő, leszavazott 319 képviselő. A beadott szavazatok közül *Perczel* Dezsőre esett 244 szavazat. (Hosszas zajos éljenzés a jobboldalon, zajos abcugozókiáltások a baloldalon.) *Szilágyi* Dezsőre esett 74 szavazat. (Viharos szünni nem akaró éljenzés a baloldalon.) és *Pulszky* Ágostonra egy szavazat. (Nagy általános derűlttség.)

E szerint *Perczel* Dezső képviselőt a Ház megválasztott elnökének jelentem ki. (Zajos éljenzés a jobboldalon, viharos abcugozókiáltások a baloldalon.)

Madarász búcsuja.

Az eredmény kihirdetése után az öreg *Madarász* szép beszédben búcsuzott el az elnöki széktől. Mielőtt visszatérne, ugymond, képviselőtársai sorába, engedjék meg, hogy még egy pár szót mondhasson. Ő annak a pártnak tagja mely hazánk történelmi függetlenségét irta zászójára. De mikor koromnál fogva nehéz időben átvettém a ház tanácskozásainak vezetését, visszaszorította érzéseit és pártatlanul igyekezett megfelelni. (Zajos általános éljenzés.)

Mindenki tévedhet, én is tévedhettem, de csak akaratlanul.

Midőn e helyet elfoglaltam, hivatkoztam az 1861-iki törvényre. Hivatkoztam más törvényekre, melyekből kitétszik, hogy neki a törvény és az alkotmány szoros megtartása az, mely a nemzet és fejedelmet össze tudja kötni.

A királynak, a törvények legfőbb védőjének kell lennie. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.) Előre láttam a súlyos viszonyokat, melyek hazámra nehezettek, de soha kétségbe nem eső lelkes sugallatból és nemzetemben vetett reménnyel biztam abban, hogy meg fog virradni. Ugy látszik, virrad. (Ugy van a szélsőbalon.)

Nyissátok ki a törvénykönyv II. kötetének 1790—91 X. t. cz. §-át, ott fogjátok olvasni: »De independantia regni Hungariae, partiumque eisdem adnexarum«. E törvény arany betűje azt mondja: Magyarország kapcsolt részeivel szabad ország, semmi más országnak vagy népnek alávetve nincs. Ennél fogva ő felsége és utódai az országot saját szokásai szerint és úgy egyéb tartományok módjára igazgatja és kormányozza. (Hosszantartó lelkes éljenzés balról.)

A törvény megtanított minket, hogy amely törvény nincs bevésve a nemzet szívébe, azt a hatalom minden perczen eltörölheti. De a mely törvényeket ezredéves szabadság szeretete és századok szenvedése forrasztották össze a nemzet önérzetével, ezt a hatalom egy időre megátolhatja, de megsemmisíteni nincsen földi hatalom. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Képviselők! Versenyezzünk a haza alkotmányos szabadsága biztosítékainak fokozásában, megszerzésében; versenyezzünk egész hazánk népe gyermekeinek értelmessé, műveltté vagyossá tételében. Versenyezzünk a jog, egyenlőség kivívásában nemzetünk dicsőségének kivívásában. (Hosszas éljenzés.)

Midőn lelépek, azt óhajtom, mindnyájan legyetek jók és hiveszeretői hazánk szabadságának, nemzetem dicsőségének, a nép jólétének, mint én vagyok, Isten áldjon meg benneteket! (Perczekig tartó éljenzés.)

(*Madarász* elhagyja az elnöki széket, számosan körülfogják, üdvözlők. *Madarász* meghatva könnyezik.)

Az öreg meghatott hangon elmondott bucsuszavait gyakran szakították félbe tetszenyilatkozatok. A mikor pedig befejezte beszédét és lelépett az elnöki emelvényről, szinte megremegett a Ház a képviselők viharos éljenzésétől és tapsaitól. Az egész Ház pártkülönbség nélkül odasereglett az öreg köré, szorongatták a kezeit és perczen át éljenztek.

Az új elnök.

Mikor az éljenzés lecsillapult, az ülésterem jobboldali ajtószáryán belépett Csávossy Béla háznagy által vezetve, a Háznak ujonnan megválasztott elnöke, *Perczel* Dezső fekete, rendjelekkel ékesített díszmagyarban

A jobboldal éljenzett, a baloldal abcugolt, különösen az abcugolás tartott sokáig úgy, hogy az új elnök alig tudott szóhoz jutni.

Végre megkezdhetette székfoglalóját. Megköszönte a bizalmat, hivatkozott erőinek fogyatékosságára a mit a baloldal zajos úgy van kiáltással honorált. Aztán biztosította a házat *pártatlanságáról és arról, hogy csak a törvény, a házszabályok és saját lelkiismerete sugallatát követi*. Erre gunyos derűlttség tört ki az ellenzéken. Végül mégis sikerült általános helyeslést elérni azzal az indítvánnyal, hogy szavazzon a Ház *Madarász* Józsefnek jegyzőkönyvi elismerést.

Bucsu Madarásztól.

Szél Kálmán: T. képviselőház! A t. Ház talán lesz kegyes megengedni, hogy e perczen azok után, a miket a Ház t. elnöke mondott, én is egy kijelentést tegyek. (Helyes). *Madarász* József korelnök t. képviselőtársunk nehéz és hosszú időn keresztül viselte a korelnöki tisztet és vezette a háznak ügyeit és üléseit (Éljenzés). Ritka kedvező szerencse a Gondviselés részéről kiérdemelni, hogy valaki azzal a bámulatos lelki és testi erővel legyen megáldva mint ő, ő azonban ennél többet érdemelt ki. Kiérdemelte ezen tisztének teljesítésében a mi elismerésünket és őszinte hálaikat. (Helyeslés). Az ő nagy buzgalma, határozottságu pontossága, az ő lelkes és ifjú tüzzel átértzett felismerés és az ő részrehajlatlansága, amelyet ő tanúsított azon a helyen oly imponáló modorban nyilatkozott meg, hogy én részemről csak a legteljesebb elismerést és köszönetet szavazhatom meg

neki. (Élénk helyeslés). Az ő egyénisége, csodálatos módon mintha megifjodott volna napról napra azon a helyen és azt a fiatal erőből melyet benne bámultunk, jutott belőle nekünk is.

En e helyről kötelességemnek tartottam az elismerés legmelegebb hangján az ő tisztí viselkedéséről és arról, miként teljesítette korelnöki kötelességét, megemlékezni és neki részemről elismerést és köszönetet szavazni. (Élénk éljenzés).

Kossuth Ferencz: T. ház! Nincsen a háznak olyan pártja, a mely oly melegen fejezhetné ki köszönetét Madarász József iránt, mint az a függetlenségi párt, a mely azt a zászlót lobogtatja, amely alá ő mint fiatal ember esküdt és a mely alatt megállt rendithetetlenül és meg fog állni mindhaláláig (Igaz). Ritka embernek adatott meg az a nagy szerencse, hogy agg korában olyan szolgálatot tehessen hazájának, mint amilyent ő tett. Hazaszeretetének örök ifjúságában teljesítette merész feladatát. Részhajlatlan volt ő, a lelkes pártember és akkor lépett le az elnöki székről, midőn e hazában a törvény, jog és az alkotmány diadalmaskodtak. (Élénk helyeslés).

Horánszky: T. képviselőház. Azon párt nevében, a melynek szerencsés vagyok elnöke lehetni, a legőszintébb és legmelegebb érzelmekkel csatlakozom azon elismeréshez és köszönethez, amelyet igen t. képviselőtársunk iránt, ugy a ház t. elnöke, mint az igen t. kormányelnök ur és a függetlenségi pártnak elnöke is kifejezett. A Gondviselés még hosszú ideig éltesse. (Éljenzés).

Gróf Zichy Aladár: T. képviselőház! Legyen szabad azon párt részéről, a melynek szerény tagja vagyok, szintén hozzájárulni azon köszönethez, a melyet a miniszterelnök ur a Ház előtt kifejezett. Midőn az ősz férfiú az elnöki emelvényen megjelent, jellemében ugyszólván biztosítékot találtunk arra, hogy ő ezen ház szilárd őre lesz.

Ezután az alelnökségre szavaztak, melynek eredménye a következő:

Tallián Béla	222
Dániel Gábor	222
Szentiványi Árpád	62
Kubinyi György	8

Ezzel az ülés véget ért.

Városi közügyek.

— Közigazgatási ülés. —

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta rendes havi ülését.

Beóthy László főispán elnöklete alatt jelen voltak: dr. Bulyovszky József, dr. Hoványi Géza, Rác Mihály, Sipos Orbán, Szilvássy J., Némethy Károly, Mihelyi Adolf, Lázár Márton, dr. Vári-Szabó Béla, dr. Grámm Károly, Dús László, dr. Berkovits Ferencz, Lukáts Ödön.

A polgármesteri jelentésnek a közegészségre vonatkozó részét már közöltük.

A közbiztonság az elmúlt február hóban kielégítő volt. Nagyobb bűneset egy sem, kisebbek is csak csekély számmal fordultak elő. Lopás 24, súlyos testi sértés 2, könnyű testi sértés 4, hatóság elleni erőszak 1, sikkasztás 1, sebes hajlással okozott emberölés 1. Letartóztatva volt 78 egyén, ezek közül a bírósághoz átkisérteztett 18, eltolonczoltatott 60. Kihágási feljelentés 46 esetben tételt.

A közadók befizetése jó volt, amennyiben több a befizetett egyenes adó, mint az elmúlt év január havában.

A polgármester jelentését tudomásul vették, a szakelőadók nemleges jelentéseivel együtt.

A miniszteri leirat között érdekesebb a szikvizadó kezeléséről szóló leirat, amely szerint a szabályzatot nem hagyta jóvá.

A kultusz miniszter pedig elrendelte, hogy a tanköteleseket irassák össze.

Ezután a közigazgatási bizottság múlt évi állapotáról szóló jelentést olvasták fel.

Érdekesebb részei a jelentésnek az alább közölt óhajok és kívánalmak:

Örvendetesen vette a bizottság, hogy a pénzügyi palota kilátásba helyezett építése folytán a pénzügyi hivatalok egyesíteni fognak.

Magáévá tette a közigazgatási bizottság a kereskedelmi és iparkamara feliratát a posta

távirda-telefon központnak Ujvárosra leendő áttétele végett, valamint Nagyváradon egy vasuti üzletvezetőség felállítása tárgyában intézett feliratot.

Tekintettel a városok nagy megterhelhetőségére, amelynek csak magas pótdadó kivételével tud eleget tenni, a bizottság a városok költsön kötvényeire adó- és bélyegmentességet óhajt.

Tekintettel az elpusztított szőlőhegyekre, egy dohány- és szivarvárnak Nagyváradon leendő felállítását kéri.

Elősorolja a jelentés, hogy mely iparágakra van meg az előfeltétel Nagyváradon. Ezek: a faipar, agyagipar, a vaskohi vasbányák üzembe hozása által a fémipar, a Pecze meleg vizének felhasználása általa textil ipar és papírgyártás.

Az igazságügyminiszter tárczáját illetőleg felemlíti a jelentés, hogy a nagyvárad kir. ügyészség fogházában egyes zárkák olyan szűkek, hogy levegő hiány miatt ártalmasak az egészségre. Továbbá nincs külön női osztály. A kir. ügyész már e tekintetben felterjesztést tett.

Mihelyi Adolf egy javító intézet felállítását óhajtja.

Felterjesztést intéznek továbbá arra nézve is, hogy a járásbíróságoknál életbe lépett új lajstromozási eljárás nem vált be.

A m. kir. államvasutak terhéről elévülés címén mintegy 25000 frt városi adó leirandó.

Mivel itt egyes hivatalos közegek mulasztása miatt évült el az adó és károsodott a város, a mulasztó tisztviselők ellen a fegyelmet megelőző vizsgálatot elrendelték s annak eszközzésére dr. **Hoványi Gézát** és Szilvássy J. helyettes pénzügyigazgatót kérték fel.

Még néhány apróbb ügyet intéztek el s az ülés véget ért.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATO.

Márczius 4. A zenekedvelők hangversenye a Csarnokban

Márczius 5. Az ügyvédi kamara közgyűlése a városházán d. e. 10 órakor.

Márczius 5. A szépitési egyesület közgyűlése d. e. 11 órakor a Városháza nagytermében.

Márczius 5. Gazdasági előadás Mező-Keresztesen. Előadók: Abonyi Károly és Molnár Lajos.

Márczius 19. A hegyközség közgyűlése, a városházán d. e. 11 órakor.

* **Uj főrendek.** Az igazoló bizottság jelentése alapján a főrendek névjegyzékébe a következő új főrendek nevei lettek beiktatva: Henrik Ferdinánd cs. és kir. főherceg, gróf Erdődy Gyula, gróf Batthyány Tivadar, gróf Battyány László, báró Vojnits István örökös tagok, Kiss Áron tiszántuli ev. ref. egyházkerületi superintendens méltóság és Beretvás Endre élethossziglani kinevezés alapján.

* **A város adója.** A nagyvárad kir. adóhivatal a város tulajdonát képező ingatlanok után adót vetett ki és pedig 1946 frt 16 krt. A város kimutatta, hogy az ingatlanok földadója 1497 frt 38 kr, házbéradója 4742 frt 10 kr. s így az ingatlanok értéke 434.264 frtot tesz (földek 149.738 forint, házak 284.526 frt.) Az adó tehát 1734 frt 44 krba vethető ki, míg a kinstár az egész ingatlanokat 486.540 frtra értékelte s ily módon jött ki az 1946 frt 16 kr illetékegyenérték. A város megfeleltette ezen követést, a pénzügyigazgatóság azonban helybenhagyta az 1946 frt 16 kr illetékegyenérték követését, mert a város ingatlanainak jövedelme 30.478 frt 63 krt tesz, így 486.540 frt érték után vetendő ki az illetékegyenérték. A város ezen határozatot megfellebbezte.

* **Feszty Árpád Nagyváradon.** Biharvármegye az ezredév emlékére nagyszabású, remek képet festetett tudvalevőleg, amely pár nap mulva ékesíteni fogja Biharvármegye székházának dísztermét. **Feszty Árpád** megbízottja, mint

említettük, már napok óta Nagyváradon tartózkodik s dolgozott a monumentális műemkek felállításán. Tegnap éjjel megérkezett **Feszty Árpád** festőművész is Nagyváradra, hogy személyesen vezesse a keretbe és falra helyezés munkáját. A kép már a falon van, azonban még nem szabad idegeneknek megtekinteni, míg teljesen rendbe nem hozzák az egész termet. A kép elfoglalja egészen a terem nyugati falát. **Feszty Árpád** egy kisebb másolatot is készített a nagy műről s azt **Szunyogh Péter** alispánnak ajándékozta. Biharvármegye székháza sokat nyer pompában a monumentális millenniumi kép által.

* **Ünnep a papnöveldeben.** Szép ünnepély színhelye lesz kedden a nagyvárad i. sz. papnövelde. Az intézetben fennálló irodalmi társulat aquinoi szt. Tamás tiszteletére ünnepélyt rendez, melyre a következő meghívót bocsátotta ki: A nagyvárad i. sz. papnövelde-intézet növendékeinek Borr. sz. Károlyról nevezett társulata aquinoi szent Tamás tiszteletére 1899. évi márcz. hó 7-én a papnöveldeben diszgyűlést tart. Kezdeté délután 5 órakor. — A diszgyűlés tárgysorozata a következő:

1. Pápai himnus. Előadja az énekkar.
2. Elnöki megnyitó. Tartja Lestyan Endre V. éves pn.
3. »A boldogság, mint az emberi vágyak s a vallás közös célja«. (Részlet a pályadijnyertes dolgozattól). Irta Hetkó Valér III. é. pn. Felolvassa Hazay Gyula IV. é. pn.
4. »Bűnösök oltalma.« Irta Pály Ede, szavalja Piresy Pál I. é. pn.
5. »Örök díszü virányon...« Dallamát írta Belezny Antal karnagy. Előadja az énekkar.
6. »Boldizsár lakomája«. Pályadijnyerfes költemény. Irta s szavalja Hetkó Valér III. pn.
7. Szózat. Előadja az énekkar.

* **Az új miniszter üdvözlése.** A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara szerdai teljes ülésén szóba jött az új kereskedelmi miniszter: **Hegedüs Sándor** üdvözlése is, a kassai kereskedelmi kamara titkáranak megkeresése révén. Félreértésből keletkezett csak, hogy mi is azt irtuk, miszerint a nagyvárad kamara teljes ülése a tárgy felett napirendre tért. Ellenkezőleg az elnököt és titkárt kiküldte azzal, hogy a kamarák együttes tisztelgő küldöttségében a nagyvárad kamarát képviseljek.

* **Dementi.** Pár héttel ezelőtt irtuk, hogy **Csanády Géza** ny. törv. albiró megszökött tartózkodási helyéről s köröztetése a család kérelmére elrendeltetett. A család egy érdemes tagja most arról értesít bennünket, hogy a család a nevezettet egyáltalában nem köröztette, amennyiben tudomásuk szerint a fővárosban van a klinikán.

* **Halálozás.** A nagyvárad helyőrség tisztikarának gyásza van: **Wisokomejtsky Tódor** cs. és kir. vezérkari őrnagy, a 17. gyalogdandár főnöke, tegnap reggel 8 óra 50 perczkor, a nagyvárad csapatkórházban, hosszas betegeskedés után meghalt. Temetése holnap, szombaton délelőtt 10 órakor lesz. Béke poraira!

* **Megtagadott kérelem.** Stern József váronkolyosi lakos már korábban folyamodott a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy egy, általa felállítandó országos központi állasközvetítő intézet számára a községi és körjegyzők közreműködését biztosítsa. A miniszter azonban nem hajlandó az ilyen vállalkozásokkal szorosabb viszonyba jönni s a kérelmet azzal utasította el, hogy teljesen magándolog a felállítani szándékolt intézet s így semmi tekintetben nem akar annak ügyébe befolyjni.

* **Rejtélyes haláleset.** Ily czímen irtuk tegnapi számunkban, hogy szendrői Kovács Lászlóné, szül. Halassy Vilma, egy elszegényedett, kegyadományokból élő urnót nagytemető utcazi lakásán halva találták. Az orvosi vizsgálatból az tűnt ki, hogy nem természetes ha-

lállal hunyt el, amennyiben rajta a külérőszak nyomait vélték felfedezni. A vizsgálat további folyamán azonban az tűnt ki, hogy az elhunyt epilepsziában szenvedett és hogy halálát egy epileptikus roham okozta, a mikor is különféle zuzódásokat szenvedett. Bűntényfenfor-gása tehát teljesen ki van zárva.

* **Negyvenötezer négyszáz liter bor a csatornában.** Szegeden egy Fried Sámuel nevű zálogház üzlettel bíró ember üres óráiban bort is hamisított nagyban. A szegedi czivisek évenként kereszttől itták a pancsolt levét, mint a parancsolat. A borpancsoló zálogházas miliomos lett. Ezelőtt két esztendővel sokan betegedtek meg a Fried ur boraitól. Több rendbeli feljelentést adtak ellene, mely miatt borait vizsgálat alá vették s qancsolt hamisítványnak találták. Fried urat elítélték. Fried ur fellebbezett. E fellebbezést két évig hevertette, ki tudja miért, a belügyminiszter. Fried ur ellen most leadta az ítéletet, mely szerint Friedet borhamisítás elkövetésében bűnösnek mondja, Friedet a miniszter 150 forint bírságra ítélte. Annyi ennek a borhamisításból meggazdagodott új honpolgárnak ez a büntetés, mint az elefántnak egy bolha csipés. A négy-ötezer liter lefoglalt bort most öntötte a csatornába a kapitányság. A zavaros lé rengeteg sok patkány hulláját hozta ki a csatornából a Tisza folyóba. — A székesfehérvári rendőrfőkapitány újból ítéletet hozott a borhamisító A r m u t h ügyében. Az ítéletben A r m u t h Lajos hamis bor gyártásért és annak forgalomba hozataláért újból vétkesnek mondatik miért is a hamis bor gyártásért 200 frt pénzbüntetésre és egy havi elzárásra, a forgalomba hozataláért pedig 150 forint pénzbüntetésre ítéltetik. Mivel pedig a mesterségesen gyártott borok legnagyobb részét eladta, ezek ára fejében 1314 frt 60 krnak a szegényalap javára való lefizetésére és a borszakértők által felszámított 150 frt és 6 frt fuvardíj, valamint a többi eljárási költségek megtérítésére is köteleztetik. Tartozik továbbá a eladott hamis borok után az állami bor italadót, amennyiben azt még meg nem fizette, megfizetni Armut h Lajos az ítélet ellen felebbez.

* **Boscó büvészete.** Nem arról a híres Boscó büvészről van szó, aki ugyanegy pillanatban a város négy kapuján ment ki, hanem Boscó György nagyváradi foglalkozás nélküli közműves segédéről. Nevezett minőségű Boscó a múlt éjjel csak egy helyen jelent meg, Weisz Mór nyersbőrkereskedő száritó telepén és jelenlétének némi nyomát is észrevették. Boscó György ugyanis a száradni kitett bőrök közül 4 drb ökörbőrt 40 frt értékben az éj leple alatt elvitt, kettőt azok közül sörökre, borokra és egy kis pénzmagra váltott fel, kettőt pedig a további rendelkezésig egy homokdomb alá rejtett. A rendőrség azonban kifogott a nagyváradi Boscó büvészeten s elővarázsolta nemcsak őt magát, hanem az elvarázszolt ökor bőröket is.

Az **Oszt. Elemi Biztosító Részvénytársaság**, mely Bécsben 1897-ben nagyiparosok által 4 millió korona teljesen befizetett alaptőkével alakult, működését Magyarországra is kiterjesztette és **Oszt. Elemi Biztosító Részvénytársaság Magyarországi Főközigazgatósága** czégg alatt Budapesten (V. Sas-utca 14.) képviselőiséget létesített, melynek tagjai Dr. **Matkovits Sándor ur val. bels. tilk. tanácsos**, a társaság igazgató tanácsosa stb. és **Sébastien Henrik ur.** Az új képviselőiség működését már megkezdte és egyelőre a tűzbiztosítási ágazatot cultiválja. A társaság hivatásának tartja, hogy egy a gazdaközönség, mint a gyárak, iparosok és kereskedők érdekeit a biztosítás terén a lehető leghatásosabban felka olja, mit ugy mérsékelt díjak kiszabásával, mint a károk felvételénél szem előtt tartandó kifogástalan méltányossággal annál is inkább elérni vél, minthogy a társaság e tekintetben más biztosító vállalatokkal szemben semmiféle kötelezettségben nem áll.

IRODALOM

— **«Képes Levelező-Lap»** czímmel jelent meg egy havi folyóirat Székesfehérvárott, melynek első számát most vettük, s azt hisszük, hogy

gyűjtő olvasóink örömmel vesznek erről hírt. A lap előfizetési ára 1899 évre 1 frt. — Mutatványszámot a «Képes-Levelező-Lap» kiadóhivatala Székesfehérvárott mindenkinek ingyen küld a ki azt egy látképes levelező-lapon kéri.

EGYESÜLETEK.

A koldusápoló egyesület közgyűlése.

Nagyvárad város humanus intézményei között is az első sorában áll áldásos tevékenységénél fogva a nagyváradi koldus ápoló és a Szent Lászlórol nevezett gyermek menedékház egyesület.

Tegnap előzőleg választmányi, azután közgyűlést tartott a jótékony egylet.

Winterhalter Antal kanonok elnököt, jelen voltak: **Bereczky Géza**, dr. **Baróthy Alajos**, **Böszörményi Géza**, **Dencs János**, **Géczy Lajos**, **Fetser Antal**, dr. **Hoványi Géza**, dr. **Hoványi Gyula**, dr. **Molnár Imre**, **Palotay László**, dr. **Schweiger Ede**, dr. **Vucskics Gyula**.

Első sorban **Baróthy Sándor** egyll. titkár terjesztette elő jelentését, melyből közzöljük a következőket:

Az intézetben az elmúlt 1898-ik évben elhelyezettek létszáma 55 volt és pedig 26 szegény, 8 férfi, 18 nő; és 20 gyermek. Vallást tekintve: róm. kath. 48, ref. 6 és g. kath. 1 — Ezek közül az év folyamán meghalt 1 szegény és egy gyermek. Felszabadult egy gyermek, elbocsátott két gyermek. Külségelyben részesült két szegény. Év végén maradt ez intézetben 22 szegény és 26 gyermek, összesen 48 személy.

Élelmezésre kiadatott összesen 2763 frt. Az élelmezési napok száma 17267-et tett, melyből átlag egy személyre 278 élelmezési nap esett. Egy személy élelmezése tehát egész évben 44 frt 60 krba, egy óra 3 frt 70 krba és egy napra 12 1/2 krba került. Az összes fentartási költség 6261 frt 19 krt tett, melyből egy személyre 97 forint esett.

Az alaptőke 1898 évben 14962 frt 38 kral gyarapodott. Ebből 13543 frt 55 kr néhai **Dajbukát Katalin** végrendeleti hagyományát, 200 frt pedig néhai **Schwarz Ábrahám** hagyományát képezi. 25 frt a gazdaságibank adománya. Ezekon kívül pénztárnok ur a folyó bevételekből a nváradai takarékpénztárba 1898 január 1-én 24098 sz. betéti könyvbe elhelyezett 500 frtot, 1898. december 31-én ugyanott 25088 sz. könyvbe 500 frtot. Továbbá pénztárnok ur a nváradai takarékpénztárban elhelyezett 30375 frt 91 kr. tőkének 30500 frtra történt kiegészítésül a folyó jövedelemből tőkésített 124 frt 9 krt. A biharmegyei takarékpénztárba elhelyezett 930 frt 26 kr tőkének 1000 frt kiegészítésére pedig 69 frt 74 krt. Az egyesületi tőke 1898 év december 31-én tett összesen 105,517 frt 50 kr.

A pénztárnok bejelentette **Fetser Antal** 40 forint adományát és néhai **Schwarz Ábrahám** 200 forint hagyományát. Köszönettel vették.

A számvizsgálók bejelentették, hogy az összes számadásokat rendben találták.

Bulyovszky József dr. polgármester átiratot intézett a szegényügyben. A polgármester azt óhajtja, hogy fogadná el az egyesület a menedékház kibővítésére a város támogatását vagy az intézet vagyonából befektetendő tőke kamatainak megtérítése, vagy a megszaporítandó létszám ápolásáért és tartásáért egyezményileg megállapítandó összeget.

Az egyesület nem hajlandó az ilyen egyezkedésbe belemenni mert fenn akarja tartani autonomiáját s különben is az alapítványok kétharmad része gyermek helyek alapítványaként van letéve.

Elfogadták a dr. **Hoványi Gyula** által szerkesztett válasziratot a polgármesterhez.

Weiszlovits Adolfnak két ingyen temetésért köszönetet szavaztak.

A szükségesnek mutatkozó betegszobák szaporítása kérdésében **Géczy Lajos**, **Bereczky Géza** és dr. **Molnár Imre** tagokból álló bizottságot küldtek ki.

Végül a választmány ujjaalakítása következett. A régiek mind megválasztattak ismét, a Nagyváradról elköltözött **Schwachoffer Ferencz**

helyett pedig **Szemethy Géza** püspöki titkárt választották meg.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

A Zeiterer—Weiszlovits bűnügy.

— Harmadik nap. —

A tanuk kihallgatását folytatták, ami azonban még ezuttal sem ért véget s így nagyon is valószínű, hogy a tárgyalás még a jövő hétre is át fog nyulni.

A tegnap kihallgatott tanuk nagy része a Weiszlovitsék mentőtanui voltak s csak közbe-közbe jött egy-egy tanu, aki Zeiterer mellett vallott.

Érdekesebb mozzanata a tegnapi tárgyalásnak nem volt, az egész tárgyalás most már elég nyugodt, de igen lassu.

A tegnap folytatott tárgyalás elején **Zeiterer** kapitány nyilatkozott egy tanu vallomására.

Tegnap előtt ugyanis az utolsó tanu, **Ladányi** azt vallotta, hogy a kapitányt egyizben, amikor az udvaron kereszttülment, megállította s a kapitány akkor lelövessel fenyegette, Zeiterer erre nézve kijelenti, hogy a dolog tényleg megtörtént, de ő csak azt mondta, hogy **megsérteli**.

Ezen kijelentése után **Perjéssy kir. ügyész** bejelenti, hogy a tegnapelőtt kihallgatni kért tanu **Farkas Mihály** még a váradai ügyészség börtönében van s ezért előállította.

Farkasnak a kihallgatása szükségessé vált, mert **Ladányi** tegnapelőtt azt mondta, hogy a Weiszlovits Gyula ellen valló egyik tanu **Dobródi** s így a verekedést nem láthatta.

Farkas Mihály tanu, aki emberölésért **hat évi fegyházra** van elítélve, azt vallotta, hogy **Dobródi vele együtt volt jelen az esetenél**.

Kronstein Emil a bérlők ispánja azt valja, hogy az udvarokról igen sok gazdasági eszköz veszett el, hogy ezért tiltották meg a kereszttüljárást. A tanu azt vallja, hogy egy izben ő is megállította **Zeiterert**, a ki hónapok mulva egy nyilatkozott, hogy ő is ugy járhatott volna mint Weiszlovits, mert mindé: nyitott kést hord a zsebében. Menti Weiszlovitsot a megvesztegetés vádja alól.

Zeiterer a tanu vallomására azt jegyzi meg, hogy tényleg mondta azt a tanu előtt, hogy ő is járhatott volna, mert a támadás óta állandóan kést hord a zsebében.

Öt perc szünet következett ezután, a szünet után **Budai Sándor** lelkész hallgatták ki s utánna **Fleisher** Manót.

Fleischer Manó a harmadrendű vádlott testvére s Weiszlovitsnak sógora, **Zeiterer** ellen vall. Azt mondja, hogy **Zeiterer** az eset után vele jött be Váradra, de ő a kapitány fején sérülést nem látott.

Zeiterer a szembesítéskor mind ezt tagadja.

Gross Bernát tanu hasonlólag **Zeiterer** ellen vall. Azt mondja, hogy a **Fleischer** Manó által említett beszélgetést ő is hallotta.

Szilágyi József, a Szilágyi Erzsébet korona vanu édes apját hallgatták ki ezután, aki azt tallotta, hogy az eset megtörténte után leánya otthon neki az esetet elbeszélte s azt mondta, hogy **Weiszlovits volt a támadó**. Rádl védő kérdésére a tanu elmondja, hogy ma reggel beszélt vele a kapitány s azt mondta: **Ne csudálkozzék, hogy ha baja lesz a leánya vallomása miatt**. Zeiterer ezt beösméri, de azt mondja, hogy azt arra értette, hogy ha hamisan esküszik, baja lesz.

Tokai Elek községi jegyző azt mondja, hogy arról, hogy a kapitány az esettel dicsekedett volna, nem tud. Elmondja, hogy amikor Zeiterert az uradalom felügyelőjének kinevezték, akkor a főszolgabíró ezt egy hirdetményben hozta nyilvánosságra, ezt Weiszlovitsék is megkapták s így tudták, hogy a felügyelettel tényleg meg volt bizva.

Kiss Mili a Weiszlovits Emil esetének volt főtanuja. Két leány társával ott állott az ablaknál, de ott **Kornsteint** nem látta. Azt mondja, hogy Weiszlovits Emil fenyegette Beregszászi Rózát, hogy ha ellene vall, becsuktatja.

Negyedőrai szünet után a kihallgatott tanukat megeskették.

Ezután folytatták a kihallgatásokat: **Agod Lajos**, a tegnapi nap utolsó tanuja

azt mondja, hogy a kifizetésekor jelen volt s hogy mtndent hallott.

— Hallotta, mikor Weiszlovits Emil kiáltozott? kérde tőle az elnök.

— Nem kiáltozott az, szépen csendesen beszélt, feleli a tanu.

(Azt mondja a tanu, hogy a vádlott csak azt mondta, hogy az igazat vallják).

A tanu arról azonban a vizsgálóbíró előtt mit sem beszélt.

Ezen tanu kihallgatása után Hegyessy védő bejelenti, hogy tudomására jutott az, hogy a tanu amíg az eset történt, két társával egy távoli dűlőben dolgozott. Kéri ezen két ember kihallgatását.

A törvényszék ezen kérelemnek helyt nem adott azon indoklással, hogy ez a kérdés már eléggé meg van világítva.

Este 7 óra után a tárgyalás az elnök felügyesztette s folytatását ma délelőtre tüzte ki.

Igazságszolgáltatás.

A szentendrei adótitst. A pestvidéki törvényszék *Szigfried* József elnöklésével ma egy fiatal embert vont felelősségre, aki a szentendrei adóhivatalnak volt a tisztviselője s e minőségben holmi inkorrekt pénz-manipulációkat eszközölt. *Jedinak* János fiatalos könnyelműségében tette kockára a jövőjét, amely a vádlott végzett tanulmányait tekintve, szebb reményekkel kecsegtetett. *Jedinak* három adóköteles féltől szedte az adótartozásait, 10, 15 és 17 forintokat, kiállította az összegekről a nyugtákat, amelyeken az ellenőrző nevét hamisította és hamis tételeket vezetett be a naplóba. A felvett pénzeket persze elmulatta. A dolog utóbb kiszült, megindult a fegyelmi vizsgálat, amelynek az lett a vége, hogy a fiatalember hivatalát vesztette. A pénzügyminiszterium ezután az iratokat áttette a büntető törvényszékhez, ahol ma *Egressy Nagy* László kir. alügyész hivatali sikasztással és közokirathamisítással vádolta *Jedinak*ot. A védő érvelései után a törvényszék a vádlottat 3 rendbeli sikkasztás vétségében (mert a pénzeket nem hivatali minőségben vette fel), közokirathamisítás vétségében (mert a nyugtákat hamisította) és magánokirat hamisításban (a törvényszék ugyanis a naplót nem tekintette közokiratnak) mondta ki vétkesnek s azért az enyhítő körülmények figyelembevételével 6 hónapi fogházra és egy évi hivatalvesztésre ítélte. A vádlott megnyugodott az ítéletben a közzvaldó felebbezett.

REGÉNY-CSARNOK.

A szegvári nábob fia.

— Elbeszélés. —

Irta: Mándoky Sándor.

11.

Nielburgné egy kis migrainról panaszkodva — férje karján — szinte szóltanul kísérte a boldogan csevegő fiatalokat. Anélkül, hogy bármelyikük is észrevette volna, folyton szemmel tartá Andor minden mozdulatát, leste minden szavát, figyelemmel kísérte egész viselkedését. Olykor-olykor egy-egy ideges rángás vonult végig még mindig szép vonásain. Mintha egy régi, egy titkos sejtelemmel küzködnék a lelke. Talán a migrain okozza szenvedéseit?! Aztán megint nyugodt lesz az arca, — mint a tenger sima tükre, melynek keblében bár tombol már a kitörni készülő vihar, de most még csak egy-egy hullámfodor tarajzik rajta fel.

A terjedelmes üvegházak százféle illatot lehelő tarka csodáinak megszemlélése után, a kastélyba tértek vissza.

— Nos kedves barátom, nemde paradicsomot teremtenek Nagyfaluból?

— Valóban méltóságos uram a látottak felett esodálkozom és csak dicsérni tudom magas izlésüket.

— No ennek igazán nagyon örvendek.

Andor vidám kedélybanulatban, boldog nyönyörrel elteltén hajatott vissza Szegvárra. Mily kellemes nap volt ez a mai, annyi keserűség, annyi szenvedés után. Mily édes órák voltak ezek, melyeket annak a kedves család-

nak, annak a drága gyermeknek a társaságában töltött. Ezek pedig mind sűrűbben ismétlődtek, miután a grófi család leköltözöttével vidám élet kezdődött a nagyfalusi kastélyban. Nielburgné megnyitotta szalonját a vidék intelligenciája előtt is. Két három hó alatt már az egész környék megtisztelt és elragadtatással beszélt a főúri család páratlan nyájasságáról és mindenkit lekötözött, igazi magyaros vendégszeretetéről. Ott majd mindig volt társaság és e kedves körnek talán legszívesebben látott vendége csakhamar a szegvári földes ur leve. A gróf szinte a nélkülözhetetlenségig megszerette az ifjusága daczára férfiasan komoly, széleskörű ismeretekkel bíró, általános műveltségű és mindenkitől tisztelt szomszédját. A grófnő, bár tartzkodóbb volt vele szemben, azért mindig a legnagyobb nyájassággal fogadta. Edith pedig; — az az ábrándos leányzav csakhamar megérezte, hogy hatással van Andorra és ő is örömmel időzött e szép lélek társaságában, ki messze kivált kortársai közül. Maguk se vették észre, hogy lassan-lassan a legmeghittőbb, a legőszintébb vonzalom fejlődött ki közöttük. Örömmel cserélték ki gondolataikat, ártatlan érzelmeiket, boldogan, szinte egymással véteklődve igyekeztek egyik a másiknak kedves meglepetéseket, örömet szerezni: — igazi barátok lettek. Edith szerette a zenét, művészileg zongorázott, — Andor pedig a legügyesebb kísérőnek bizonyította be magát. Együtt játszottak. És azok a csodás ábrándos dallamok megrezegtették szívök hurjait. Mit még csak a szemek mondottak el egymásnak, azt mindennél érthetőbben aposztrofálta a dal, mit még csak sejtett a szívük, az mint bűbajos ígézet forrasztá egyé gyermeketeg lelküket.

E kedves időtöltések közepette rohamosan teltek a napok. Az őszi verőfény márharczban állott a novemberi fergetegekkel, egyszer-kétszer még meg is birkózott velük, de végre is legyőzve, kimerülten hullott a zordon télapó dermesztő karjai közé.

A legszentebb isteni szeretetnek legszebb ünnepe, a karácsony még Nagyfaluban töltöttek Nielburgék és csak a farsang kezdetén költöztek föl Budapestre, míg Andor egy művész barátja látogatására Frankhonba utazott.

A tavaszi szép napok újra együtt találták a nagyfalusi társaságot.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Bánffy főudvarmester.

Budapest, márcz. 2. (Saj. tud. táv.) *Bánffy* Dezső br. főudvarmesterré fog kineveztetni, amikor is mandátumáról lemond s elfoglalja helyét a főrendiházban.

A képviselőház feloszlata.

Budapest, márcz. 2. (Saját tud. táv.) A képviselőházban az elnök megválasztása aránylag elég simán folyt le. Az ellenzék részéről az ellenszegülés megnyilvánulása nem volt feltűnő. Ez a sima lefolyása a választási aktusnak arra vezethető vissza, hogy az ellenzéki pártokban s általában a Házban az a meggyőződés dominál, hogy amugy is átmeneti és efemer jelentőségű ez az állapot. *A kormány ugyanis a provizorium megszavazása után abba a helyzetbe jut, hogy azután fel fogja oszlatni a képviselőházat s így júniusban vagy augusztusban új választások lesznek.* Az ekként létrejövő új alakulás után természetesen új elnökválasztás is lesz és akkor mindenki plauzibilisnek tartandja, hogy a kormány nem fogja, de nem is meri majd Perczel Dezsőt ujjolag házelnökké kandidálni, mert ezzel az esetleges törekvésével minden bizonynyal kudarcot vallanak.

Szász Domokos utóda.

Budapest, márcz. 2. (Saj. tud. táv.) A hunyadmegyei egyházkerület *Szász Domokos* [superintendens utódjául *Bartha* esperest jelölte.

A Nemzet szerkesztője.

Budapest, márcz. 2. (Saj. tud. táv.) A *Nemzet* ideiglenes felelős szerkesztője *Adorján* Sándor, a lap rendes belmunkatársa lett.

A „Fremdenblatt“ Széll Kálmánról.

Bécs, márczius 2. A »Fremdenblatt« Széll Kálmán miniszterelnök tegnapi beszédét méltatva, azt mondja, hogy az új magyar kormányelnök a dualisztikus alkotmány és az 1867-iki kiegyezés meggyőződésből való hívének vallotta magát. Meggyőződésének heve nemsokára ki fog áradni egész Magyarországra és mindenütt életre fogja kelteni azokat az erőket, amelyek a monarchia dualisztikus kapcsolata alapszik. Magyarország tehát kiállotta a válságot, anélkül, hogy a dualisztikus eszme elhomályosult volna. Épp oly nyíltan vallotta magát Széll az egész szabadelvű program és a szabadelvű párt hívének. De a közreműködésből egy pártot sem akar kizárni, amely hajlandó erre az alapra helyezkedni. Ezzel ajtót nyitott a nemzeti pártnak a többséghez. A »Fremdenblatt« reméli, hogy most már az Ausztria- és Magyarország között való gazdasági viszony végleges rendezése is meg fog felelni a dualizmus céljainak. A kiegyezési törvénynek 1904-ig való meghosszabbításából — mondja a nevezett lap — egész bizonyossággal az a következtetés vonható, hogy sem a magyar kormány, sem a szabadelvű párt nem fogja most szabaddá lett erejét a gazdasági közösség megszüntetésére, az eddigi viszony felbontására fordítani. Ez biztosítja a gazdasági közösség folytonosságát és megnyugvást nyújt a monarchia és a két állam nagy gazdasági érdekeire nézve, amely megnyugvásra oly annyira szükség volt. Széll Kálmán programját Ausztriában nemcsak a magyar parlamentarizmus helyreállításaként fogják őszinte szimpátiával üdvözölni, hanem úgy is, mint a tiszta és zavartalan dualisztikus eszme újabb diadalát. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

A XVI-ik tenyészállatvásár. mely a tegnapi nappal ért véget, az előbbi évekhez képest feltűnő jó eredménnyel záródott. Ez idén ugyanis a földhajtott szarvasmarhák 50%-a, a juhok 57%-a és a sertések 36%-a cserélt gazdát; a vásár pénzforgalma pedig megközelíti a 36000 forintot. E mellett a vásárt nemcsak a gazdák, de a fővárosi publikum is élénken látogatta.

A lóherések ápolása.

A takarmány, mint jótudjuk, oly anyagát képezi a gazdaságnak, mely nélkül az helyesen nem is üzhető. Ha nincs elég takarmányunk, nem tarthatunk elegendő állatot, ennek hiányában pedig kevés lesz a trágya s következményeként rossz a termés. Daczára eme igazságnak, mégis sok helyen nem sokat törődnek a takarmányfélék termelésével, illetve azok ápolásával, mert azt hiszik, hogy a növények amugy is olyan kevés igényűek, hogy ápolásra egyáltalán nem szorulnak. Pedig a dolog nem így áll. Hasonlítsunk csak össze két olyan lóherést.

melynek egyike gondosan előkészített jól megművelt istállótrágyával és műtrágyával ellátott talajba került s tenyészideje alatt rendszeres megmunkálásban részesült, másikba pedig csak úgy ahogy megkapartatott, trágyázatlan földben termeltetett s ápolásban nem részesített, majd meglátjuk akkor, hogy mily jótékony hatása van a helyes művelésnek s a gondos ápolásnak.

Nézzük tehát, miben áll a helyes művelés és ápolás. Vetés előtt a talajt mélyen kell megszántani, mert a lóhere gyökere a talaj mélyebb rétegeibe terjed, gondoskodni kell a megfelelő tápanyag készletről, részint istállótrágya, részint foszforsav és káli dús műtrágyák alkalmazásával; sulyt kell helyezni a vetőmag minőségére nevezetesen arra, hogy az tiszta, gyommentes, egészséges, csiraképes és különösen aranka mentes legyen. E tekintetben a vetőmagvizsgáló állomások nagy segítségére vannak a termelőnek, amennyiben a vizsgálatokat gazdák részére ingyen teljesítik. Ügyeljünk továbbá arra, hogy amennyiben a vetőmag sűrű állással bírnának, azok sárolózással vagy sásozással megfelelően ritkítsanak, mert nagyon sűrű állás mellett könnyen kipusztulhatnak. Legyen gondunk a rozs szul végrehajtott vetésből származó hiányos, foltos helyek kijavítására, illetőleg a helyek pótlólagos bevetésére.

Távolítsuk el a vetés között előforduló gyomokat addig, míg nagyon el nem hatalmasodnak, így nevezetesen az aczatot, sóskaféléket, pipacsot, s különösen az arankát, mely még arankamentes vetőmag használata mellett is felléphet akkor, ha pl. a szomszéd birtokos a mag megválasztását nem elegendő gondal teljesítette. Aratás alkalmával a letakarult boglyákat ne hagyjuk sokáig a tarlón, mert a hosszabb ideig tartó ottmaradás, a lóhere további fejlődésére hat hátrányosan.

Második esztendőben kora tavasszal, mi helyt a vegetáció megengedi, fogasoljuk meg a lóherést, hogy a tél folyamán összeülepedett és megkérgesedett talajt az által meglazítsuk, a levegőnek a talajba való férközését előmozdítsuk s a lóhere disztését elősegítsük.

Ime ezek azon munkálatok, melyek segítségével módunkban áll takarmánytermésünket megkészszerezni s ezzel gazdaságunk egész menetét helyesebb irányba terelni.

Nagyvárad-i hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyvárad-i piacon 1899. február hó 28-ik napján tartott vásárbán eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 9.50—9.70. Kétszeres buza 7.70—8.10. Rozs 7.50—7.80. Arpa 5.60—6.—, Zab 5.50—5.80. Tengeri: 4.40—4.60. Borsó

15.—. Lencse 18.—. Bab 7.30. Köleskása 12.—. Burgonya 2.20. 100 kiló lángliszt 16.50, zsemlyelisztt 15.50, fehérkenyér liszt 14.50, barnakenyér liszt 13.—, széna fuvarral 2.—, szalma 0.70 Szalonna 62.—, 6 kiló zsup-szalma —06, 150 dkg alom-szalma —03. 1 köbm. bikkfa 3.20, tölgyfa 3.—, cserfa 3.35. 100 kiló marhahus 48.—. Öntött gyertya 46.—. Lámpaolaj 46.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —32, Szilva pálinka —80. Szesz 95.—. 1 mm. kőszó 10.70. nyers fagyú 24.—. olvaszt. fagyú 32.—, szappan 25.—, birka gyapju —, magyar gyapju —, Egy hektoliter ó-bor 33.—, uj bor 25.—, mész 1.20, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 12.—. köles 5.20, repce —, dió 17.—, mogyoró —, asztal szilva 17.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 10, szalonna 64, sertéshus 52, juh-hus 32, veres hagyma 8, fog-hagyma 28, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 12. Egy liter kőolaj 20. 1 mm. bükköny —, 1 mm. luczernamag —. 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1899. évi február 28-ról Tiszta buza körülbelül 500 hltr, kétszeres buza 50 hltr, rozs 350 hltr, árpa 70 hlt. zab 100 hltr, tengeri 250 hltr, burgonya 400 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 65. drb, félhizott 80, sovány 140, süldő 230, malacz 480, hizott marha 18, jármás ökör 370, fejős tehén 280, borju 170, bivaly 4, juh és kecske 130, ló 429.

Marha ártáblázat 1899. február 28-ról Egy pár első rendű jármás ökör 285—325, egy pár másodrendű jármás ökör 180—280, egy pár harmadrendű jármás ökör 110—175, 1 pár fejős tehén 100—200. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 63—85. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 43—65. 1 drb. veres borju 11—18, 1 drb. fél éves borju 17—26, 1 drb egy éves borju 23—34, két éves borju 31—57. 1 pár hizott sertés 45—78. 1 pár fél éves 20—24. 1 pár egy éves sertés 33—54. 1 pár két éves setés 56—78, egy drb igás ló 45—80, 1 pár ökrbőr 16—21, 1 pár tehénbőr 12—16. 1 pár borju bőr 5—8, 1 pár lóbőr 6—10.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

B u d a p e s t, márczius 2.

Az irányzat szilárd

Buza márcziusra	9 89
Uj tengeri	4 66
Rozs őszre	7 93
Zab őszre	5 80
Tengeri augusztusra	—
Buza októberre	8 62

B é c s, márczius 2.

Az irányzat nyugodt	
Oszt. hitel	360.78
Magyar hitel	391.—
Államvasut	362.1/2
Birodalmi márka	58.97

Értéktőzsde.

B u d a p e s t, márczius 2.

Az irányzat gyenge	
Oszt. hitel	371.90
Magyar hitel	400.50
Államvasut	363.75
Rimamurányi	307.—
Magyar jelzálog	249.—
Salgótarjáni	636.—
Wagon-kölcsön	623.—
Villamosvasut	225.—
Magyar leszámítoló	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	1011.50
Déli vasut	78.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. márczius 2-án.

Magyar aranyjárdék 4%	119.80
Magyar koronajárdék	97.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	9675
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.75
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	96.75
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	161.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	140.50
Oszt. járdék papírban	101.20
Oszt. járdék ezüstben	101.—
Oszt. járdék aranyban	120.—
Oszt. korona járdék	101.40
Oszt. magyar bankrészevény	920.—
Magyar hitelbankrészevény	397.50
Oszt. hitelintézeti részevény	370.70
Oszt. magyar államvasuti részevény	368.50
20 frankos arany (Napoleon'or)	358.60
Németbirodalmi márka	58.95
London vista	120.40
Párisi vista	47.80
20 márkás arany	11.79

SZERKESZTŐI PÓSTA.

F. J. Helyben. Beküldött cikkek bizony elég szomorun karakterizálja a két fő szereplőt — de füstölő mécses miatt segítségünk kioltani, tört nádra miért tapossunk? megkapják úgy is a magukét valószínűleg; ha nem, akkor visszatérhet erre a dologra mikor nem lesz ennyire tendenciózus. A mellett pedig, mint személyesen is megjegyeztem, olyan erős kifejezések vannak benne, hogy azt csak a nyiltérben közölhetnénk. Ezt tiszta elvi álláspontunkból kifolyólag mondjuk, mert mint ön is gondolhatja, semmi nemű érdek nem fűz sem közlő, sem távolról az illetőkhöz. Kéziratát fére tettük.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad-Szöllősi Gőzsörgyár.

Van szerencsénk a t. közönség figyelmébe ajánlani kitünően főzött, régen raktározott, tartós

László- és Márcziusi sörünket.

Örömmel jelenthetjük, hogy az idén gyárunkat nagyszabású építkezésekkel megnagyobbítottuk, minek következtében abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy oly *ízletes sört* állíthatunk elő, mely a tisztelt közönség igényeit teljesen kielégíti.

Továbbá hozzáfogtunk egy nagy

← jégkészítő telep →

létesítéséhez és rövid idő múlva abban a kellemes helyzetben leszünk, hogy a t. közönségnek *jéggel* is szolgálhatunk.

A nagyvárad-i vevőinknek a *sört házhoz szállítjuk.*

A megrendeléseket kérjük a *városi irodánkban Nagyváradon* vagy pedig egyenesen a gyárba

Pecze-Szöllősrre (Nagyvárad mellett) intézni.

A t. közönség jóindulatába ajánlva magunkat

tisztelettel

Nagyvárad-Szöllősi Gőzsörgyár.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi október 1-től.

Kolozsvar—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvar.						Püspök-Ladány—Debreczen—Ermihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvar ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05
B.-Hunyd >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá >	10 20	3 05	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	P.-Ladány >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Ermihályfalva érk.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 47
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	Báránd >	—	—	11 53	2 00	5 00	Ermihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Sáp >	† 1 17	† 6 15	12 07	2 12	5 17	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Ermihályfalva ind.	6 36	11 09	5 35	9 14	8 13
Élesd >	† 1 48	† 7 59	10 25	9 48	6 42	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	P.-Ladány érk.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta					
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 02	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Nagyvárad érk.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 28	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	V.-Velenceze >	2 24	—	2 30	4 05	1 31	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48
M.-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	2 05
M.-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	Élesd >	† 3 04	† 7 56	3 21	4 56	2 50	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 40	2 29
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Vértés érk.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Sáp >	† 3 33	† 9 38	12 47	12 25	4 49	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08	Sáránd—Derecske. Derecske—Sáránd.					
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Bucsa >	—	8 51	4 27	6 04	4 36	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	9 02
P.-Ladány >	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	B.-Hunyd >	4 52	9 37	5 32	7 16	—	Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	01 49
Szolnoa >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Kolozsvar érk.	5 55	10 37	6 59	8 33	—						
Nagykátá >	6 34	12 41	4 45	5 07	—												
Budapest érk.	7 50	10 50	6 20	7 10	—												

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 37
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 05	7 57	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Kurtics >	5 39	11 52	10 04
Less >	10 48	4 56	8 06	Orosháza >	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba >	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 37	10 54
Gyapju >	10 56	5 04	8 18	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 44	5 03	Békés-Csaba >	7 —	2 33	4 50
Cséffa >	11 0 —	5 12	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 20	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad érk.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31
Kétegyán >	11 46	† 5 57	9 37	Kétegyán >	† 7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest. Dobrest—Szombatság-Rogoz.							
Sarkad >	11 57	6 9	9 51	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	Dobrest ind.	4 22	† 6 3		
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Nánhegyesel >	† 6 34	† 8 21	Nánhegyesel >	† 4 32	7 41		
Csaba >	2 10	7 22	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Dobrest érk.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz érk.	4 56	7 66		
Orosháza >	3 10	8 32	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51								
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16								
Szeged >	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31								

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma.				Gyoma—Nagyvárad.			
	V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.		V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.	Sz. v.	V. v.	
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	—	Vaskóh ind.	4 30	2 —	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 40	—	—	
V.-Velenceze >	4 05	2 51	—	Lunka-Rézbánya >	† 4 42	† 2 43	Ósi >	6 08	2 51	Déva-Ványa >	4 37	3 48	—	—	
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	—	Szudrics >	5 09	3 12	Uj-Palota >	6 24	3 05	Körös-Ladány >	5 13	4 22	—	—	
Kardó >	4 50	3 27	—	Belényes >	5 37	3 52	Gyires >	6 41	3 17	Szeghalom >	5 40	4 53	—	—	
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	—	Sonkolyos >	† 5 58	† 4 15	Körösözög >	7 02	3 36	Vésztő >	6 12	5 34	—	—	
Tasádfő >	6 07	4 31	—	Belényes-Ujlak >	6 10	† 4 27	Szakál >	7 39	4 05	Kót >	6 38	6 03	—	—	
Drág-Cséke >	6 30	4 45	—	Borz >	† 6 19	† 4 37	Nagy-tóti >	7 55	4 21	Iráz >	6 52	6 29	—	—	
Magyar-Cséke >	6 50	† 5 —	—	Sólyom >	6 35	4 58	Komádi >	8 25	4 32	Komádi >	7 10	7 08	—	—	
Sused >	† 7 05	† 5 12	—	Gyanta >	6 56	† 5 19	Iráz >	8 42	4 49	Nagy-tóti >	7 22	7 13	—	—	
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	—	Hollód >	7 10	5 34	Kót >	9 19	5 14	Sakál >	7 48	7 43	—	—	
Hollód >	7 58	5 58	—	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	Vésztő >	9 44	5 32	Körösözög >	8 11	8 12	—	—	
Gyanta >	8 12	6 11	—	Dused >	† 7 55	† 6 34	Szeghalom >	10 34	6 13	Gyires >	8 33	8 33	—	—	
Sólyom >	8 38	6 36	—	Magyar-Cséke >	† 8 07	† 6 49	Körös-Ladány >	11 —	6 31	Uj-Palota >	8 47	8 53	—	—	
Borz >	† 8 53	† 6 50	—	Drág-Cséke >	8 26	7 17	Déva-Ványa >	12 03	7 21	Ósi >	9 03	9 12	—	—	
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	—	Tasádfő >	8 40	† 7 33	Gyoma érk.	12 45	8 06	Nagyvárad érk.	9 20	9 30	—	—	
Sonkolyos >	† 9 18	† 7 13	—	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	Nagyvárad—Ermihályfalva. Ermihályfalva—Nagyvárad.								
Belényes >	10 04	7 47	—	Kardó >	9 27	† 8 31	Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Ermihályfalva ind.	5 05	5 33			
Szudrics >	10 27	8 09	—	Félix-Fürdő >	9 40	† 8 45	B.-Püspöki >	7 17	5 57	Erselind >	5 37	6 24			
Lunka-Rézbánya >	10 56	† 8 21	—	V.-Velenceze >	10 01	9 09	Bihar >	7 44	6 20	Székelyhid >	6 14	6 22			
Vaskóh érk.	11 12	8 49	—	Nagyvárad érk.	10 11	9 19	Paptamási >	8 13	6 48	Nagykátá >	6 27	7 32			
Székelyhid—Margitta. Margitta—Székelyhid															
Székelyhid ind.	9 50	7 55	—	Margitta ind.	4 35	4 45	Gyapoly >	8 29	7 03	B.-Diószeg >	6 42	7 03			
Apátkeresztur >	10 46	8 41	—	Monos-Petri >	4 46	4 56	B.-Diószeg >	8 52	7 24	Gyapoly >	6 59	7 33			
V.-Ábrány >	11 03	8 55	—	V.-Ábrány >	4 57	5 08	Nagykátá >	9 07	7 38	Paptamási >	7 24	8 39			
Monos-Petri >	11 16	9 06	—	Apátkeresztur >	5 13	5 26	Székelyhid >	9 40	8 03	Bihar >	7 45	8 04			
Margitta érk.	11 28	9 16	—	Székelyhid érk. reg.	5 54	6 07	Erselind >	10 08	8 26	B.-Püspöki >	8 05	8 40			

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelöl.

A *-gal jelzettek feltételes álló helyek.

Nyomatott lapajánló: Szent-László-nyomda részvénytársaság nyomdájában Nagyváradon.